

บทที่ 2

การส่งกำลังบำรุง

1. กล่าวทั่วไป

คำว่า " Logistics " มีรากศัพท์เดิมมาจากภาษากรีก หมายถึง ศิลปะการคำนวณที่แยกมาต่างหาก จากวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งชาวกรีกใช้ในทฤษฎีเกี่ยวกับจำนวนเลข ในวิชาทหารนั้น คำ ๆ นี้จะใช้เพื่อกำหนด หน้าที่ของฝ่ายเสนาธิการที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายหน่วยทหาร, การพักรวมและการส่งเสบียงอาหาร ทบ.สหรัฐ ฯ ได้นำคำนี้มาใช้ตั้งแต่ปี 1944 และได้มีวิวัฒนาการเกี่ยวกับความหมายของคำคำนี้เรื่อยมาจน ถึงปัจจุบัน

1.1 ความหมายของการส่งกำลังบำรุง การส่งกำลังบำรุงเป็นงานสาขาหนึ่งของการช่วยรบ ซึ่ง จะประกอบไปด้วยการวางแผน และการปฏิบัติการสนับสนุนหน่วยเกี่ยวกับงานการช่วยรบ รวมทั้งกิจกรรม ทั้งปวงที่นอกเหนือไปจากการยุทธ อันได้แก่

1.1.1 การกำหนดนโยบาย,การวางแผน,การวิจัยและพัฒนาการ,การทำงานประมาณ ใน การส่งกำลังบำรุง

1.1.2 การออกแบบและพัฒนา,การจัดหา,การเก็บรักษา,การแจกจ่าย,การเคลื่อนย้ายการ ซ่อมบำรุง,การส่งกลับและการจำหน่ายยุทธโปกรณ์

1.1.3 การเคลื่อนย้าย,การส่งกลับ และการรักษาพยาบาลกำลังพล

1.1.4 การจัดหาหรือการก่อสร้าง, การซ่อมแซม, การดำเนินงานและการจัดตั้งสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

1.1.5 การจัดหาหรือจัดให้มีบริการต่าง ๆ

1.2 วัตถุประสงค์ของการส่งกำลังบำรุง

จากความหมายของการส่งกำลังบำรุง ในข้อ ก.จะเห็นว่า การส่งกำลังบำรุงนั้น มีความหมายมากมาย แต่ความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์นั้นมีเพียงการสนับสนุนทุกวิถีทางเพื่อให้หน่วยรบสามารถทำการรบได้ชัยชนะในที่สุด หรือจะกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การจัดสิ่งอุปกรณ์และบริการอย่างเพียงพอและทันเวลา ให้กับหน่วยรับการสนับสนุนตามที่หน่วยรับการสนับสนุนต้องการ

1.3 ปัจจัยที่สำคัญในการส่งกำลังบำรุง

การที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว จะต้องมีการจัดงานส่งกำลังบำรุงที่ดี ปัจจัยสำคัญที่จะ ทำให้การส่งกำลังบำรุง เป็นไปด้วยดีประกอบด้วย คน, เงิน, สิ่งอุปกรณ์ และ ระบบที่เหมาะสม

1.4 ขอบเขตของงานการส่งกำลังบำรุง

จากวัตถุประสงค์ของการส่งกำลังบำรุง ดังกล่าวแล้ว จะพอสรุปให้เห็นภาพงานการส่งกำลังบำรุงได้ดังนี้.-

- 1.4.1 การส่งกำลัง (SUPPLY)
- 1.4.2 การซ่อมบำรุง (MAINTENANCE)
- 1.4.3 การขนส่ง (TRANSPORTATION)
- 1.4.4 การบริการทางการแพทย์(HEALTH SERVICE SUPPORT)
- 1.4.5 การบริการอื่น ๆ (OTHER SERVICE)

2. การกำหนดภารกิจ นโยบาย แนวความคิด และความรับผิดชอบในการส่งกำลังบำรุงของกองทัพบก ตามคำสั่งกองทัพบก ที่ 487/2543 ลง 3 ต.ค.2543

3. ระบบการส่งกำลังบำรุงของ ทบ.ไทย

3.1 หลักการจัดตั้งระบบส่งกำลังบำรุงในยุทธบบริเวณ

- 3.1.1 กำหนดระดับสะสม สป. ไว้ให้น้อยที่สุด
- 3.1.2 ใช้การขนย้ายทางอากาศให้น้อยที่สุด
- 3.1.3 จัดให้มีการควบคุมการดำเนินงานอย่างเข้มงวด
- 3.1.4 ให้มีการยกขนหรือเคลื่อนย้าย สป. ให้น้อยครั้งที่ที่สุด
- 3.1.5 ให้มีที่ตั้งทางการส่งกำลังบำรุงน้อยที่สุด
- 3.1.6 กระจายที่ตั้งและหน่วยส่งกำลังบำรุงออกไปให้มากที่สุด เท่าที่จะไม่เป็นอุปสรรคต่อการควบคุมและการระวังป้องกัน
- 3.1.7 ใช้สิ่งอำนวยความสะดวก, สิ่งอุปกรณ์ และสาธารณูปโภคที่มีอยู่ในพื้นที่ปฏิบัติการตลอดจนยุทธโปกรณ์ที่ยึดได้, กำลังพล, พลเรือน และเชลยศึก ให้มากที่สุด
- 3.1.8 ประหยัดทรัพยากรให้มากที่สุด
- 3.1.9 ใช้เส้นทางสำรองต่าง ๆ ให้มากที่สุด
- 3.1.10 ใช้ชุดซ่อมบำรุงเคลื่อนที่ให้มากที่สุด

3.2 การสนับสนุนทางการส่งกำลังบำรุงในการรบ

การรบในปัจจุบัน สถานการณ์ จะเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ เนื่องจากหน่วยปฏิบัติมีความคล่องแคล่วในการเคลื่อนที่สูงขึ้น รวมทั้งอาวุธสนับสนุนต่าง ๆ ก็มีประสิทธิภาพสูงขึ้นด้วย ดังนั้น การสนับสนุนทางการส่งกำลังบำรุง ในแต่ละภารกิจทางยุทธวิธีจำเป็นต้องใช้วิธีการต่าง ๆ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน ดังนี้.-

- 3.2.1 ใช้เครื่องมือขนส่งแบบรวมการให้มากที่สุด เช่น รวมเครื่องมือขนส่งในเขตหน้าและเขตหลังเข้าด้วยกัน เพื่อสนับสนุนการเคลื่อนย้ายภารกิจใดภารกิจหนึ่งให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

3.2.2 ลดการแบ่งมอบ สป.ของบางหน่วยลง เพื่อเตรียมระดับสะสมไว้สนับสนุนหน่วยที่ติดพันภารกิจสำคัญ เพื่อประกันความเพียงพอและต่อเนื่อง

3.2.3 โยกย้ายหน่วยส่งกำลังบำรุงจากด้านที่สำคัญน้อยกว่า ไปสนับสนุนด้านที่สำคัญและเร่งด่วนสูงกว่า

3.2.4 จัดวาง สป. ไว้ ณ ตำแหน่งที่เหมาะสมต่อการสนับสนุนของหน่วยแยก หรือหน่วยที่กำลังถอนตัว

3.2.5 การจัดระเบียบและควบคุมการเคลื่อนย้าย สป.และหน่วยทหาร เพื่อการข้ามเครื่องกีดขวาง หรือช่องทางบังคับที่สำคัญ ๆ

3.2.6 เพิ่มระดับการระวังป้องกันที่ตั้งทางการส่งกำลังบำรุง และเส้นทางคมนาคมต่าง ๆ

3.2.7 จัดทำ สป. ให้มีความคล่องแคล่วในการเคลื่อนที่ เช่น แยกประเภทบรรจุหีบห่อกองไว้เป็นสัดส่วน หรือบรรจุทุกไว้ เพื่อให้สามารถสนับสนุนหรือเคลื่อนย้ายไปได้โดยไม่ชักช้า

3.2.8 นำ สป. เช่น ยานพาหนะ จากหน่วยที่หมดประสิทธิภาพในการรบแล้วมาไว้ในสายงานส่งกำลังบำรุง เพื่อใช้ในการแจกจ่าย หรือทดแทนให้หน่วยอื่น รวมทั้งนำ สป.ที่ได้ผ่าน 2 การชำระล้างพิษจากการรบมาแล้ว ไว้ในสายงานการส่งกำลังบำรุง เพื่อแจกจ่ายต่อไป

3.2.9 จัดหา สป.ในท้องถิ่นให้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้

3.2.10 กำหนดความเร่งด่วนในการสนับสนุนทางด้านการขนส่ง

3.3 การจัดหน่วยส่งกำลังบำรุงในระดับกองทัพบก

หน่วยที่เกี่ยวข้องกับการส่งกำลังบำรุงในระดับกองทัพบก ได้แก่ กรมฝ่ายเสนาธิการ, กรมฝ่ายยุทธบริการ และกรมฝ่ายกิจการพิเศษบางหน่วย

3.3.1 กรมฝ่ายเสนาธิการ

3.3.1.1 กรมส่งกำลังบำรุงทหารบก มีหน้าที่

3.3.1.1.1 วางแผน อำนวยการ กำหนดนโยบาย โครงการและงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับการส่งกำลังบำรุง

3.3.1.1.2 กำหนดนโยบาย ประสานงาน และกำกับการเกี่ยวกับความต้องการการจัดหา สิ่งอุปกรณ์และยุทธโปกรณ์

3.3.1.1.3 ควบคุม และกำกับการเกี่ยวกับการเก็บรักษา การแจกจ่าย จำหน่ายการรักษาพยาบาล การส่งกลับ การขนส่ง และบริการทางการส่งกำลังบำรุง

3.3.1.1.4 จัดการเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์

3.3.1.1.5 ประสานงาน ควบคุม และกำกับดูแลฝ่ายยุทธบริการในการกำหนดภารกิจ การจัดระเบียบปฏิบัติ การดำเนินการกำลังพล การฝึกศึกษาวิชาการส่งกำลังบำรุง การงบประมาณ การวิจัยและพัฒนาการรวมทั้งกำหนดนโยบายเกี่ยวกับธุรการและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง

3.3.2 กรมฝ่ายยุทธบริการ

กรมฝ่ายยุทธบริการ ของกองทัพบก มี 9 สาย คือ กรมสรรพาวุธทหารบก, กรมวิทยาศาสตร์ทหารบก, กรมการทหารสื่อสาร, กรมแพทย์ทหารบก, กรมพลธิการทหารบก, กรมการทหารช่าง, กรมยุทธโยธาทหารบก, กรมการขนส่งทหารบก, กรมการสัตว์ทหารบก

กรมฝ่ายยุทธบริการทั้ง 9 สายมีหน้าที่ วางแผน อำนวยการ ประสานงาน แนะนำ กำกับ การ ดำเนินการ วิจัยและพัฒนา เกี่ยวกับการผลิต จัดหา ส่งกำลัง ซ่อมบำรุง และบริการเกี่ยวกับกิจการและสิ่งอุปกรณ์ในความรับผิดชอบของตน

3.3.3 กรมฝ่ายกิจการพิเศษ

กรมฝ่ายกิจการพิเศษที่เกี่ยวข้องกับกิจการส่งกำลังบำรุง ได้แก่ กรมสารบรรณทหารบก กรมสวัสดิการทหารบก กรมยุทธศึกษาทหารบก

3.3.3.1 กรมสารบรรณทหารบก เกี่ยวข้องในการส่งกำลังบำรุง คือ การจัดหาและการแจกจ่ายสิ่งพิมพ์ที่กองทัพบกกำหนด

3.3.3.2 กรมสวัสดิการทหารบก เกี่ยวข้องในการส่งกำลังบำรุง คือ การจัดหาและแจกจ่ายเครื่องกีฬา และเครื่องประกอบการเล่นกีฬา

3.3.3.3. กรมยุทธศึกษาทหารบก เกี่ยวข้องในการส่งกำลังบำรุง คือ การกำหนดความต้องการ การจัดหา การผลิต การแจกจ่าย เอกสาร ตำรา และคู่มือการฝึกของกองทัพบก ตลอดจนกิจการคลังตำรา

3.4 การจัดหน่วยส่งกำลังบำรุงในระดับกองทัพบกในยามสงคราม

3.4.1 เมื่อได้มีการจัดตั้งยุทธบริเวณ กำหนดเขตหน้าและเขตหลังขึ้น กองทัพบกจะจัดตั้งกองบัญชาการกองทัพบกสนาม (ทบ.สนาม) เพื่อควบคุมบังคับบัญชากำลังกองทัพบกทั้งสิ้นที่ปฏิบัติการอยู่ในยุทธบริเวณโดยมีแม่ทัพกองทัพบกสนาม เป็นผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อผู้บัญชาการยุทธบริเวณ

3.4.2 กองบัญชาการกองทัพบกสนาม ประกอบด้วยส่วนสำคัญ ๆ ดังนี้-

3.4.2.1 กองบัญชาการ

3.4.2.2 กองทัพภาค (กองทัพน้อย)

3.4.2.3 กองบัญชาการส่งกำลังบำรุงกองทัพบก (บช.กบ.ทบ.)

3.4.2.4 หน่วยทหารอื่น ๆ ตามความจำเป็น

3.4.3 กองบัญชาการส่งกำลังบำรุงกองทัพบก (บช.กบ.ทบ.) รับผิดชอบในการสนับสนุนทางการส่งกำลังบำรุงให้แก่หน่วยทหารของกองทัพบกทั้งสิ้นที่อยู่ในยุทธบริเวณ

3.5 การจัดหน่วยส่งกำลังบำรุงในระดับกองทัพภาค

หน่วยที่เกี่ยวข้องกับการส่งกำลังบำรุงในระดับกองทัพภาคได้แก่ กองบัญชาการช่วยรบมณฑลทหารบก และจังหวัดทหารบก

3.5.1 กองบัญชาการช่วยรบ ทำหน้าที่สนับสนุนทางการส่งกำลังบำรุงแก่หน่วยในอัตราของกองทัพภาค รวมทั้งหน่วยที่บรรจุมอบหรือขึ้นสมทบและหน่วยอื่น ๆ ตามที่ ทบ.กำหนด

3.5.2 มณฑลทหารบกและจังหวัดทหารบก รับผิดชอบในการสนับสนุนทางการส่งกำลังให้แก่ตนเอง และหน่วยทหารในพื้นที่รับผิดชอบในเรื่องการเคลื่อนย้าย และการขนส่งสิ่งอุปกรณ์การดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน การก่อสร้าง การซ่อมแซม ตกแต่งอาคารสถานที่ การติดตั้งและซ่อมสิ่งอำนวยความสะดวก การรักษาพยาบาลและการส่งกลับและเป็นตำบลส่งกำลังของกองบัญชาการช่วยรบ

3.6 การจัดหน่วยส่งกำลังบำรุงในระดับกองพล

ในระดับกองพล จะมีการจัดหน่วยสนับสนุนทางการส่งกำลังบำรุงเป็น 2 แบบคือ

3.6.1 แบบสายยุทธบริการ กองพลมาตรฐาน หรือกองพลทั่ว ๆ ไป จะมีการจัดในลักษณะนี้คือมีหน่วยของสายยุทธบริการ 5 สายได้แก่ กอง สพบ., กอง พล., พัน ส., พัน ช. และ พัน สร.ทำหน้าที่ให้การสนับสนุนการส่งกำลังบำรุงสิ่งอุปกรณ์ที่อยู่ในความรับผิดชอบของตน

3.6.2 แบบกรมสนับสนุน กองพลทหารราบเบา (พล.ร.9) จะมีกรมสนับสนุนเป็นหน่วยสนับสนุนทางการส่งกำลังบำรุง การจัดหน่วยของกรม สน. จะจัดตามลักษณะงาน

3.7 การจัดหน่วยส่งกำลังบำรุงในหน่วยระดับต่ำกว่ากองพลลงมา

ในระดับต่ำกว่ากองพลลงมา จะไม่มีการจัดหน่วยสนับสนุนทางการส่งกำลังบำรุงแยกให้เห็นอย่างเด่นชัด หน่วยและเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่สนับสนุนทางการส่งกำลังบำรุงจะปะปนอยู่กับหน่วยกำลังรบ เช่น มว.สื่อสาร หมู่กระสุน หมู่เสนารักษ นายทหารส่งกำลัง นายสิบสุทกรรม เป็นต้น

